

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.)

Na podstawie wskazanego wyżej przepisu, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest obowiązany do wydania w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami rozporządzenia, określającego szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli, w tym wymagany poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek oraz warunki uzyskiwania kwalifikacji do nauczania języków obcych także poprzez egzaminy znajomości języka i wykaz tych egzaminów. W rozporządzeniu mogą ponadto zostać określone szkoły i wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, w szczególności ze względu na potrzeby kształcenia zawodowego.

Najistotniejszą zmianą zawartą w projekcie rozporządzenia w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 155, poz. 1288) jest odejście od zapisu o możliwości uznania ukończonego kierunku (specjalności) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć). Obecne przepisy stanowią, iż kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela posiada m.in. osoba, która ukończyła studia magisterskie lub wyższe zawodowe na kierunku zgodnym lub zbliżonym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć. Ustalenie czy ukończone studia można uznać za zbliżone do nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć) należało do kuratora oświaty.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12 maja 2004 r. (sygn. akt U 1/04) orzekł, że § 1 pkt 4 zawarty w obecnie obowiązującym rozporządzeniu, w zakresie, w jakim powierza kuratorowi oświaty ustalenie czy dany kierunek (specjalność) studiów jest

zbliżony z nauczaniem przedmiotem (rodzajem prowadzonych zajęć), jest niezgodny z art. 9 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Z dniem ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego tj. z dniem 31 maja 2004 r. kuratorzy oświaty nie posiadają kompetencji do ustalania, na podstawie przepisów § 1 pkt 4 ww. rozporządzenia, czy dany kierunek (specjalność) studiów jest zbliżony z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć.

W § 2 w ust. 1 projektu rozporządzenia, w porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. wprowadzono zmianę, polegającą na określeniu kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela w uzupełniających liceach ogólnokształcących i technikach uzupełniających. Stanowisko nauczyciela w ww. szkołach może zajmować osoba, która uzyskała tytuł magistra (lub równorzędny), po ukończeniu studiów wyższych w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć i posiada przygotowanie pedagogiczne lub osoba, która uzyskała tytuł magistra (lub równorzędny), po ukończeniu studiów wyższych na dowolnym kierunku, która ponadto posiada przygotowanie pedagogiczne i ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

W projekcie rozporządzenia podniesiono wymagania kwalifikacyjne w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w zasadniczych szkołach zawodowych. Nauczyciel zasadniczej szkoły zawodowej będzie musiał posiadać co najmniej tytuł licencjata lub inżyniera, po ukończeniu studiów wyższych w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz przygotowanie pedagogiczne (§ 3 projektu rozporządzenia), a nie tak jak dotychczas wykształcenie na poziomie zakładu kształcenia nauczycieli.

W projekcie rozporządzenia w § 4 ust. 2, przewiduje się przepis, zgodnie z którym kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiadać będzie osoba, która uzyskała tytuł magistra lub licencjata, po ukończeniu studiów na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym albo osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku

przedszkolnym lub wczesnoszkolnym. Obecnie obowiązujące rozporządzenie nie przewidywało takiej regulacji. Jednocześnie w § 4 w ust. 2 określono kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych. Stanowisko wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych będzie mogła zajmować osoba, która uzyskała tytuł magistra (lub równorzędny), tytuł licencjata lub inżyniera, po ukończeniu studiów wyższych na dowolnym kierunku, i posiada przygotowanie pedagogiczne albo osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli.

Nową regulacją, w porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem, wprowadza przepis określający kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach i placówkach działających w systemie oświaty (§ 10 projektu). Kwalifikacje do prowadzenia takich zajęć będzie miała osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.). Powyższy przepis wejdzie w życie z dniem 1 września 2009 r. (art. 67 pkt 3 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym).

W § 14 projektu rozporządzenia określono kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i szkołach specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, a także ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Jednocześnie w przepisie tym określono kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, a także kwalifikacje nauczycieli niezbędne do prowadzenia zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, od momentu wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole.

W projekcie rozporządzenia uregulowano kwalifikacje niezbędnych do zajmowania stanowiska wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, a także nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (§ 15 i 16 projektu).

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii będzie posiadać osoba, która uzyskała tytuł magistra lub licencjata, po ukończeniu studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli albo świadectwem ukończenia studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, i posiada przygotowanie pedagogiczne.

Natomiast kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii będzie posiadać osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, a ponadto uzyskała tytuł magistra lub licencjata, po ukończeniu studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii albo osoba, która ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii.

W § 19 - 22 projektu rozporządzenia uregulowano kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela – psychologa, nauczyciela – pedagoga, nauczyciela - logopedy i nauczyciela - doradcy zawodowego placówkach systemu oświaty.

Nową regulację, w porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem, przewiduje przepis zawarty w § 24 projektu, określający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w świetlicach szkolnych i nauczyciela wychowawcy w internatach. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w świetlicy szkolnej i nauczyciela wychowawcy w internacie posiada osoba, która uzyskała tytuł magistra lub licencjata, po ukończeniu studiów wyższych na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom, i posiada przygotowanie pedagogiczne albo osoba, która ukończyła studia podyplomowe z zakresu

prowadzonych zajęć i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat.

Doprecyzowano i uporządkowano wymagania kwalifikacyjne obowiązujące obecnie. W sposób bardziej precyzyjny zapisano te wymagania, które dotychczas budziły najwięcej wątpliwości interpretacyjnych.

Uproszczono także zapisy dotyczące kwalifikacji nauczycieli szkół i placówek specjalnych, czyniąc je bardziej czytelnymi.

Zmiany wymagań kwalifikacyjnych nie będą dotyczyły nauczycieli pozostających w stosunku pracy, zatrudnionych na podstawie mianowania. Nauczyciele zatrudnieni na podstawie mianowania, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów zachowają nabyte uprawnienia do zajmowania stanowiska nauczyciela (§ 25 projektu).

Wprowadzony został § 28, dzięki któremu nauczyciele, którym na podstawie dotychczasowych przepisów uznano ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, posiadają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki.

Załącznik do rozporządzenia zawiera wykaz świadectw znajomości języków obcych uznawanych przez Ministra Edukacji Narodowej jako potwierdzenie kwalifikacji do nauczania danego języka obcego przez osoby spełniające pozostałe wymagania kwalifikacyjne. W porównaniu z załącznikiem, zawartym w obecnie obowiązującym rozporządzeniu, do wykazu wprowadzono świadectwa z egzaminów z języka angielskiego przeprowadzanych przez City & Guilds International, a także zaktualizowano listę egzaminów uznawanych przez Ministra Edukacji Narodowej za potwierdzenie odpowiedniej znajomości języka obcego.

Przedmiot regulacji niniejszego rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt rozporządzenia

Zakres regulacji rozporządzenia obejmuje wszystkich nauczycieli, zatrudnionych na podstawie przepisów ustawy Karta Nauczyciela, w szkołach i placówkach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach publicznych, działających w systemie oświaty.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia otrzymają do konsultacji:

1. Business Centre Club - Związek Pracodawców
2. Chrześcijański Związek Zawodowy "Solidarność im. Ks. Jerzego Popiełuszki"
3. Europejska Federacja dla Bezpieczeństwa
4. Instytut Spraw Publicznych
5. Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność 80"
6. Konfederacja Pracodawców Polskich
7. Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich
8. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
9. Konferencja Rektorów Uczelni Zawodowych
10. Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich
11. Krajowa Izba Gospodarcza

12. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność"
13. Krajowa Sekcja Oświaty NSZZ "Solidarność 80"
14. Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej
15. Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego
16. Naczelna Rada Zatrudnienia
17. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla
Nieletnich i Zakładów Poprawczych
18. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
19. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty
20. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Niepublicznych Szkół Muzycznych I i II
Stopnia
21. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Resocjalizacji
22. Państwowa Komisja Akredytacyjna
23. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”
24. Polski Związek Logopedów
25. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
26. Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych
27. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem
28. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego
29. Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP
30. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
31. Sekcja Oświaty KNSZZ "Solidarność 80"
32. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
33. Społeczne Towarzystwo Oświatowe
34. Stowarzyszenie Oświatowców Polskich Zarząd Główny
35. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny
36. Wolny Związek Zawodowy "Sierpień 80" - Komisja Krajowa
37. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego
38. Zarząd Główny Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego
39. Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w
Polsce
40. Związek Zawodowy "Rada Poradnictwa"
41. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania "Oświata"

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.